

به رسم میزبانی

گزارشی از برخی اقدامات خودجوش و داوطلبانه مردم مشهد در خدمتگزاری به زائران رضوی در ایام نوروز

گزارش روز

زهره شریعتی خبرنگار

با دیدن انواع و اقسام هتل ها، مسافر خانه ها، زائر سرا ها و سایر مکان های اسکان عمومی در شهر، شاید تصور کنیم که مشکلی برای اسکان زائران وجود نداشته باشد اما واقعیت این است که ظرفیت همه این ها در مجموع به یک میلیون نفر نمی رسد و به ویژه در ایام تعطیلات و مناسبت ها مانند نوروز، پاسخگوی حضور میلیونی زائران داخلی و خارجی نیست؛ بهمانند که تأمین هزینه اسکان در این مکان ها هم از عهده همه زائران بر نمی آید، از این رو مشهدی ها و مجاوران امام رثوف (ع) که پیش از هر کس، خود را کمک پرورده و مروهون الطاف ایشان می بینند، به پاس توفیق همجاری، به صورت شخصی یا در قالب پویش های مردمی پای کار می آیند و از هر فرصتی برای خدمت به زائران امام بهره می برند، حتی اگر مثل روزهای پایانی پار سال روزه دار باشند یا مشغول آداب و رسوم نوروز؛ گزارش پیش رو گوشه هایی از این خدمتگزاری مجاوران حریم رضوی را در تقارن بهار طبیعت و بهار معنویت به تصویر کشیده است.

برای گره گشایی اینجا هستیم

مسجد و حسینیه بلال در منطقه طلاب که می شود گفت تنها مسجد مشهد در میزبانی تمام وقت از زائران است، از پنج سال پیش با خدماتی چون اسکان و پذیرایی صبحانه، ناهار، شام، بازی برای بچه ها و جشن و مسابقات فرهنگی، خدمتگذار زائران در طول سال و به ویژه ایام خاص است. جلال پاکباز، از فعالان مسجد، می گوید: هنگام بازسازی مسجد در دهه ۹۰ باتوجه به مشکلاتی که برای اسکان زائران شاهد بودیم، دغدغه مان کمک به آن ها در این زمینه بود؛ به همین خاطر با هیئت امنای بزرگان محله صحبت کردیم و بنا شد ساختمان به گونه ای طراحی شود که چند سالن پر ظرفیت برای اسکان زائر داشته باشد. به این ترتیب با مشارکت مردم و خود زائران، امکان اسکان حدود هفتصد زائر فراهم شد.

خادمان اینجا از کودکان شش هفت ساله تا پدربزرگان شصت هفتاد ساله همه با عشق کار می کنند و حتی در ایام ماه مبارک رمضان با اینکه خودشان روزه اند، از زائرانی که روزه دار نیستند، پذیرایی می کنند؛ هر چند گاهی خود زائران هم به کمکشان می آیند و روزانه در هر سه وعده حدود هزار پرس غذا حاضر می کنند.

در منطقه طبرسی شمالی نیز مسجد جوادالائمه^(ع) از سال ۱۳۹۹ افتتاح میزبانی صلواتی از زائران امام رضا^(ع) را دارد. آن طور که رضا اسماعیل پور، مسئول اسکان زائران می گوید، زائران در باشگاه ورزشی و سوئیت مسجد پذیرش می شوند اما اگر مدارس محله هم همکاری کنند، ظرفیت پذیرش زائر تا حدود هزار نفر افزایش پیدا می کند؛ «ما برای گره گشایی اینجا هستیم و از میزبانی اربعین عراقی ها الگو گرفته ایم. هر شب با کمک مسجد و خیران، صد پرس غذا برای افطار و سحر میهمانان طبع می شود و اگر هم اضافه بیاید، به لیست خانواده های کم برخوردار تعلق می گیرد. سایر کارها مثل حمل و نقل، شست و شوی لباس و هر کاری که زائر داشته باشد، مثل خرید دارو یا بلیت، نیز در حدامکان برایش انجام می دهیم و کوچک و بزرگ در محله، درگیر میزبانی هستیم.

اشک شوق زائران؛ قشنگ ترین خاطره خادمان

علی پاکدل، مسئول قرارگاه جهادگران فاطمی، هم سه چهار سالی هست کارگاه هشتاد متری محل کارش را به قرارگاه جهادی تبدیل کرده است و به اتفاق دوستانش در کنار همه خدمات جهادی به مجاوران، به صورت ویژه به زائران حضرت رضا^(ع) خدمت می کنند. او با تأکید بر اینکه ما مشهدی ها به امام رضا^(ع) مدیونیم و باید دینمان را به ایشان ادا کنیم، اشک شوق زائران هنگام دریافت خدمات را از خاطرات زیبا و ماندگارش، توصیف می کند و ضرورت اصلاح نگرش مجاوران به زائران و فرهنگ سازی میزبانی از زائر را هم با خاطره ای تبیین می کند: «در همین نوروز که مشغول شناسایی زائران بودیم، به دو خانواده برخوردیم که تصمیم گرفته بودند شب را داخل خودرو صبح کنند. هرچه می گفتیم، راضی نمی شدند با ما بیایند. می گفتند به مسافر خانه می رویم، ولی می دانستیم که این کار را می کنند. بالاخره در حال رفتن بودیم که دختر بچه شان از ما پرسید آقا! شما از ما پول می گیرید؟ گفتیم نه دخترم! میهمان امام رضا^(ع) هستید. تا این را فهمیدند، با اشتیاق همراهمان شدند. این باور نکردن اسکان رایگان در مشهد، برایمان عجیب بود». البته خادمان قرارگاه جهادی فاطمی برای خدمتگزاری، به ایام نوروز محدود نمی شوند و هر زمان متوجه شوند زائر یا زائرانی گرفتار هستند، مشتاقانه به کمک می شتابند تا کمتر به آن ها سخت بگذرد و با خاطره ای خوش، شهر امام رضا^(ع) را ترک کنند. جوانان این قرارگاه که بیشترشان دهه هفتادی و هشتادی هستند، علاوه بر این در ایام اربعین در مشایه و پایان صفر در مشهد، در قالب موبک خدماتی چون اسکان، ماساژ، شستن لباس، پذیرایی و... به زائران خدمات می دهند.

از آرزوی اسکان زائران تا ساخت زائر سرا

فاطمه سبحانی، همسر شهید حسن ابراهیم زاده، از دیگر خادمان مردمی ولی نعمتمان حضرت رضا^(ع) است که با دیدن سرگردانی زائران برای اسکان، همیشه آرزو داشت بتواند برایشان کاری کند و چیزی نگذشت که آرزویش محقق شد: «حدود شش هفت سال پیش که خانه مان در امامیه بود، در دهه آخر صفر و عید نوروز که تعداد زائران بیشتر می شد، همیشه با دیدن زائرانی که با جمدان و وسایل و بچه ها در خیابان سرگردان بودند، به خصوص زیر باران یا در هوای گرم و سرد، آرزو می کردم کاش نزدیک حرم خانه ای داشتم و زائران را اسکان می دادم؛ به همین خاطر دوسه سال بعد، وقتی برای گرفتن پروانه ساخت ملک کلنگی مان در خیابان توحید عازم شهرداری شدم، به دلم افتاد که زیرزمین خانه راه نام حضرت زهرا^(س) و برای اسکان زائران اختصاص دهم. این شد که از نیمه شعبان سال ۱۳۹۸ یک طبقه آن با مساحت نود متر را به عنوان «حسینیه حضرت فاطمه زهرا^(س)؛ یاس کبود حضرت محمد^(ص) و حضرت علی^(ع)» نام گذاری کردم و به صورت رایگان در اختیار زائران قرار دادم که تاکنون پذیرای بیش از ۲ هزار زائر در قالب کاروان های زیارتی یا خانوادگی بوده است.

هر خانه یک زائر سرا

برخی هم در عرصه میزبانی زائر، نه فردی بلکه گروهی قیام کرده اند و دیگران را نیز دعوت به مشارکت در این امر خدا پسندانه می کنند؛ مانند جواد علما، مدیر کانون فرهنگی تبلیغی خادمین امام رثوف^(ع)، که از سال ۱۳۹۸ در قالب این کانون، صداهنفر از مشهدی ها را پای سفره خدمتگزاری به ولی نعمت نشانده است: «با راه اندازی پویش هر خانه یک زائر سرا، مشهدی های علاقه مند به میزبانی از زائران حضرت رضا^(ع) اعلام آمادگی کردند و مشخصات اماکنشان در سامانه کانون ثبت شده است که شامل واحدهای درخت، طبقه مستقل یا اسکان مشترک با میزبان است و برای همه زائران در طول سال قابل استفاده است اما زیارت اولی ها، زوج های جوان و افراد کم برخوردار یا فعال فرهنگی اولویت دارند. امسال نیز با توجه به تقارن شب های قدر با نوروز، میزان درخواست ها برای اسکان صلواتی به ویژه اقامت ده روزه (به دلیل امکان روزه داری) و از طرفی حضور در جوار یا گاه ملکوتی حضرت ثامن الائمه^(ع) در لیالی با عظمت قدر بسیار زیاد بود». او در ادامه به برخی میزبانی های جالب توجه اشاره می کند و می گوید: «یک بانوی مسن که خانه ای کوچک و دارای دواتاق داشت، یک اتاق را به زائران اختصاص داد و با همین اتاق کوچک از ثواب میزبانی بهره مند شد. فرد دیگری در محله مهرآباد، نوروز، خانه خود را با دو واحد شصت متری در اختیار زائران قرار داد و خود به منزل برادرش در روستا رفت. یکی از بانوان خیر مشهدی نیز با دادر اختیار قرار دادن خوابگاه دانشجویی خصوصی خود به همراه یک ساختمان مسکونی سه واحدی، افتخار میزبانی زائران امام هشتم^(ع) را از آن خود کرد. خانواده دیگری نیز چهار واحد در پارکینگ منزل خود را که در اختیار خود و فرزندانشان بود، فرش کردند و با امکانات حداقلی در اختیار زائران گذاشتند. یکی دیگر از میزبانان مشهدی منزل خود را به خانواده ای طلبه اختصاص داد و در ازای آن از حضور میهمان طلبه در برنامه های فرهنگی مسجد محله استفاده کرد. تعدادی از میزبانان هم به کمک اهالی محله به ویژه در حسینیه ها، بافطاری ساده از زائران پذیرایی کردند».

میزبانی از بدو ورود

کانون موضوعی زیارت مشهد، از دیگر گروه های مردمی خدمت رسانی به زائران است که از سال ۱۳۹۷ زیر نظارت آستان قدس رضوی فعالیت می کند و طی سال از جمله نوروز، در راه آهن به زائران خدمات می دهد. آقای هاشمی، مسئول این کانون، می گوید: در طول سال از ساعت ۱۲ تا ۲۰ در راه آهن برای زائران مسن یا بیمار، خدمات ویلچر ارائه می دهیم. بیش از صد خادمیار در سنین و جایگاه های اجتماعی مختلف با لباس خادمی حضرت رضا^(ع) برای ارائه خدماتی از جمله اهدای بسته های فرهنگی و متبرک یا صندلی چرخ دار صف می بندند که برای زائران بسیار جذاب و دل نشین است؛ آن قدر که با دیدن این صحنه اشک می ریزند و می گویند مانده بودیم پدر و مادر یا مریمضان را چگونه پای قطار تا کسی برسانیم، محمد دوستی، از خدمتگزاران این کانون، نیز با اشاره به اینکه ورودی های شهر مانند فرودگاه، پایانه مسافربری و راه آهن، پیشانی حرم مطهر هستند زیر مسافران پس از ساعت ها سفر از راه های دور، ابتدا وارد این مکان ها می شوند، می گوید: امسال باتوجه به تقارن نوروز با ماه مبارک رمضان، تعداد زائران بیشتر شده است و وقتی در همان ابتدای ورود به شهر، با خادمان حرم رضوی روبه رو می شوند، حس خیلی خوبی پیدا می کنند. با اینکه گاهی تعداد زائران متقاضی ویلچر، بیش از ظرفیت ماست، کارمان را سرعت می دهیم و همه سیمان را می کنیم تا کسی از دریافت خدمات محروم نماند. در هر کشیک، به مدت چهار ساعت در خدمت زائران هستیم. علاوه بر این ها، از محل کمک ها و نذورات مردمی به نهادهایی همچون اوقاف و امور خیریه و مرکز رسیدگی به امور مساجد، این نهادهای نیز در مساجد، حسینیه ها و بایق متبرکه سطح شهر (مانند گنبد خشتی) با اسکان، پذیرایی، خدمات بهداشتی درمانی و برنامه های فرهنگی میزبان زائران هستند که البته صرفا به نوروز محدود نمی شود.

وعده های پوچ؛ بازگشت روزهای خاموش

درباره قطعی روزانه برق در مشهد هم در حالی بالاگرفت که مشهدی ها مثل مردم خیلی از شهرهای دیگر کشور، به دلیل بروز خشک سالی ها امکان استفاده حداکثری از ظرفیت نیروگاه های برق آبی را نداریم. امسال نسبت به سال گذشته فقط از یک سوم ظرفیت این نیروگاه های می توانیم برای تولید برق استفاده کنیم. حدود ۳۰ درصد نیروگاه های کشور عمر زیادی دارند و باید تعمیر شوند». او همچنین رشد ۶ درصدی مصرف برق در دوره ابتدایی امسال را از دیگر دلایل بروز خاموشی ها اعلام کرده است.

کشور، در مقام سختگوی صنعت برق از مردم عذرخواهی کند و درباره دلایل آن، این طور توضیح دهد: «امسال به دلیل بروز خشک سالی ها امکان استفاده حداکثری از ظرفیت نیروگاه های برق آبی را نداریم. امسال نسبت به سال گذشته فقط از یک سوم ظرفیت این نیروگاه های می توانیم برای تولید برق استفاده کنیم. حدود ۳۰ درصد نیروگاه های کشور عمر زیادی دارند و باید تعمیر شوند». او همچنین رشد ۶ درصدی مصرف برق در دوره ابتدایی امسال را از دیگر دلایل بروز خاموشی ها اعلام کرده است.

انتشار جدول خاموشی که تکذیب شد، حرف و حدیث ها

و گزارش ها از قطعی برق در برخی مناطق مشهد به گوش رسید. بعد از آن هم انتشار جدول خاموشی در کشور که البته شرکت توانیر آن را تکذیب کرد، حرف و حدیث ها را درباره شروع دوباره خاموشی ها پس از تعطیلات نوروز قوت بخشید. از خدا که پنهان نیست، از شما چه پنهان، خیلی از مردم معتقدند هر آنچه مسئولان تکذیبش کنند، به احتمال خیلی زیاد درست است!

خاموشی ها البته به مشهد محدود نبود و گویا بروز آن در برخی شهرهای جنوبی کشور هم نارضایتی هایی به دنبال داشت. همین نارضایتی ها هم سبب شد مصطفی رجبی مشهدی، مدیرعامل شرکت توانیر

«کاری می کنیم که سال آینده قطعی برق و گاز نداشته باشیم»، «برنامه

گسترده ای را برای رفع مشکل ناترازی انرژی در دست داریم که تا

پایان سال ۱۴۰۳ به وضعیتی برسیم که در تابستان سال ۱۴۰۴ مطلقا

مشکلی وجود نداشته باشد»؛ این جملات، نقل قول هایی از مسئولان عالی رتبه کشور در سال گذشته است که وعده حل مشکل ناترازی ها را می دادند؛ وعده هایی که برای ما مردم عادی مثل خیلی قول های دیگر مسئولان باورناپذیر بود اما باهم ته

دلمان کورسوی امید ی را روشن نگه می داشت. هنوز دلمان به وعده های اسفند برخی مسئولان مبنی بر اینکه تا پایان فروردین ۱۴۰۴ قطعی برق نخواهیم داشت، خوش بود که از دیروز زمزمه ها و خبرها

یادداشت

زهره شریعتی

